

Arriera. Foto: Ajuntament de Los Barrios

Municipis Surers

Descobreix la diversitat i realitat dels municipis surers coneixent la seva riquesa patrimonial: treball forestal, indústria, comerç, artesanía, parcs naturals, rutes...

Als territoris surers, la relació entre l'home i la sureda és intensa i antiga. L'activitat surera, forestal i industrial, ha generat uns paisatges únics i unes poblacions singulars: cultura, urbanisme, arquitectura, associacionisme, etc. són petjades perfectament palpables d'aquesta antiga tasca diària.

El sector surer, els seus paisatges i municipis són un bé per la societat. Un conjunt de valors els fan vitals: paisatgístics, ecològics, econòmics, socials, històrics, culturals, antropològics i científics; tots ells atesorats pel món del suro. Només sobrepasant una interpretació simplement economista pren sentit conèixer i gestionar aquesta riquesa poc comú.

Els convidem a que, amb els municipis surers, valorin tant la nostra realitat com potencialitat. Ubicats al medi rural, constituïm un element clau en les polítiques de desenvolupament sostenible.

Benvinguts al món del suro!

A la sureda es senten les destrals, Cortes de la Frontera. Foto: Mari Carmen García Barbén

Andalusia Cortes de la Frontera

Cortes de la Frontera està situat a l'oest de la província de Màlaga. La seva privilegiada ubicació entre el Parc Natural de Los Alcornocales i el de la Sierra de Grazalema, que protegeixen la major part del terme municipal, li permet actuar de portal d'entrada als mateixos.

La zona va ser habitada des de molt antic, encara que van ser els romans i posteriorment els àrabs els grans pobladors del terme, deixant multitud de restes de la seva estància, com les runes de Seponta, Cortes el Viejo o la Torre de Paso. El municipi va canviar el seu emplaçament a l'actual a finals del segle XVII, pel que no conserva un nucli antic tradicional, encara que si varis edificis singulars.

Elements d'interès:

- Centre de visitants
- Parc Natural de Los Alcornocales
- Parc Natural Sierra de Grazalema

Més informació:

Ajuntament de Cortes de la Frontera
Plaça Carlos III s/n
T. 952 154 000
www.cortesdelafrontera.es
ayuntamiento@cortesdelafrontera.es

Poblat de San Calixto. Foto: Oficina de Turismo d'Hornachuelos

Andalusia Hornachuelos

El municipi d'Hornachuelos està situat a la part occidental de la província de Còrdova. Una part del territori pertany al Parc Natural de la Serra d'Hornachuelos, protegit a partir de 1989. L'abundància d'alzines sureres al parc ha fet de l'extracció del suro una activitat tradicional al municipi.

El nucli urbà conserva l'estructura del poblat àrab, amb carrers empinats i estrets. El sector primari és el més important, però el flux de visitants que generen el parc i l'activitat cinegètica ha propiciat l'aparició de serveis turístics, especialment allotjaments rurals.

Elements d'interès:

- Museu apícola *Moramiel Oro*
- Parc Natural de la Serra d'Hornachuelos (Centre d'Interpretació)
- Rutes i activitats turístiques

Més informació:

Oficina de Turismo d'Hornachuelos
Ctra. de San Calixto s/n
T. 957 640 786 – 615 646 593
www.hornachuelosrural.com
www.hornachuelos.es
turismo@hornachuelosrural.com

Congost de Carboners, Navahermosa. Foto: Arxiu Municipal de Navahermosa

Castella-la Manxa Navahermosa

Navahermosa es troba al sud-oest de la província de Toledo, on abunden les alzines i alzines sureres, així com les zones d'oliveres i vinyes. Aus rapinyaires, cérvols i porcs senglars formen part de la fauna de la zona.

No és fins el segle XV quan, fruit de la tasca repobladora de la zona, es cita per primera vegada Navahermosa com a zona habitada. Així, el teixit urbà és relativament recent essent construïts els seus edificis singulars a partir del segle XVI.

Al segle XIX, l'activitat principal de la població va ser la fabricació de carbó i la producció d'oli, comptant actualment amb la D.O. Montes de Toledo. Al segle XX, cobra importància la indústria surera i de la fusta, i la producció de formatge manxec de qualitat.

Elements d'interès:

- Montes de Toledo
- Parc Nacional de Cabañeros

Més informació:

Ajuntament de Navahermosa
Plaça Constitución 1
T. 925 410 111
www.navahermosa.es
info@navahermosa.es

Centre d'Interpretació El Alcornocal. Foto: Lluís Català

Castella i Lleó Muelas del Pan

Muelas del Pan s'ubica a Zamora. Destaca el seu entorn natural, molt ben conservat, amb serres de suredes, alzines, roures, cirerars i les roques escarpades dels Arribes del riu Esla, el qual travessa el municipi i les terres de labor i pasturatge.

A les serres existeixen importants poblacions de guineus, cabirols, porcs senglars i inclús llops; sense oblidar àguiles i cigonyes.

Es conserven alguns dels molins (muelas) que donen nom al municipi, junt amb fonts i vivendes d'arquitectura tradicional que recorden el passat de les Tierras del Pan, i que avui dia podem visitar a través de les rutes senderistes.

Elements d'interès:

- Centre d'Interpretació *El Alcornocal*
- Museu de Terrisseria i Arqueologia
- Rutes de senderisme i BTT

Més informació:

Ajuntament de Muelas del Pan
Plaça Mayor 1
T. 980 553 005
www.ayto-muelasdelpan.com
info@ayto-muelasdelpan.com

Vinyes a la conca del Tinar. Foto: Jordi Mas

Catalunya Calonge

El municipi es situa a la província de Girona, en plena Costa Brava. Té dos nuclis de població: Calonge, i Sant Antoni al litoral. El seu paisatge va des del massís de Les Gavarres fins a les platges i cales aïllades.

La localitat compta amb una de les majors fortaleses de la comarca, el castell de Calonge, i també la torre de vigia Torre Valentina. Al segle XIX el municipi viu una època pròspera a través de la indústria surera, que durarà fins la Guerra Civil. Després d'un període difícil, Calonge torna a créixer amb l'expansió del turisme.

Elements d'interès:

- Centre històric de Calonge i Castell
- Espai d'Interès Natural Massís de Les Gavarres
- Rutes de mar i muntanya, platges i cales
- Visites a bodegues i cases de pagès

Més informació:

Oficina de Turismo de Sant Antoni de Calonge
Av. Catalunya 26
T. 972 661 714
www.calonge-santantoni.com
www.calonge.cat
turisme@calonge.cat

Aqüeducte Gran de Can Vilallonga (Consorci de les Gavarres). Foto: Oriol Alamany

Catalunya Cassà de la Selva

Cassà de la Selva està situat a 12 km de Girona i als peus del massís de Les Gavarres.

En el casc antic trobem els principals monuments del municipi, com l'església gòtica del segle XVI, i una considerable quantitat d'edificis senyorials de les primeres dècades del segle XX.

La seva ubicació geogràfica i bones comunicacions han propiciat una economia amb gran pes del teixit industrial i els serveis. La muntanya, que en temps passats va ser una zona d'intens treball ramader i forestal és, avui dia, espai d'oci habitual.

Elements d'interès:

- Espai d'Interès Natural Massís de Les Gavarres
- Xarxa de camins senyalitzats
- Senderisme i cicloturisme

Més informació:

Àrea de Promoció Econòmica i Turisme de Cassà de la Selva
L'Estació, Parc del Carrilet
T. 972 465 243
www.cassa.cat
turisme@cassa.cat

Llagostera. Foto: Ajuntament de Llagostera

Catalunya Llagostera

Llagostera es troba a l'extrem meridional del Gironès, envoltat pel massís de Les Gavarres i el massís de Cadiretes-l'Ardenya, ambdós amb un ric patrimoni natural.

El territori va estar ocupat des del paleolític i de l'època medieval data el castell del segle XII. A partir del segle XVIII, amb la implantació de la indústria surera, el municipi viu una època d'esplendor. Cases senyorials o el Casino són símbols del pes que ha tingut aquesta activitat al municipi. Llagostera no ha deixat de créixer gràcies a la seva situació estratègica i recursos com la Ruta del Carrilet, una de les vies verdes cicloturistes més transitades i conegudes.

Elements d'interès:

- Centre d'Interpretació Can Caciques
- Cicloturisme, BTT, senderisme, rutes a cavall...
- Espai d'Interès Natural Massís de Les Gavarres
- Espai d'Interès Natural Massís de Cadiretes-l'Ardenya
- Museu Vilà i nucli antic de Llagostera - La Muralla

Més informació:

Oficina de Turismo de Llagostera – L'Estació
Passeig Romeu s/n
T. 972 832 180 / 972 832 322
www.llagostera.cat
www.visitallagostera.com
turisme@llagostera.cat

RETECORK
XARXA EUROPEA DE TERRITORS SURERS
www.retecork.org

Seu Central
Centre Cultural Bassa Rocas
C. Irene Rocas, 1
17124 Llofriu. Girona, Espanya
T. +34 972 303 360
F. +34 972 302 804
retecork@retecork.org

Delegació Extremadura
Avda. Juan Carlos I, 6
06500 San Vicente de Alcántara
Badajoz, Espanya
T. +34 924 410 659
myriam@retecork.org

En el marc del projecte *Territoris Surers*

Palafrugell. Foto: Joan Guitart

Catalunya Palafrugell

Palafrugell es troba en plena Costa Brava. El municipi és el centre comercial i cultural, però a la costa existeixen tres nuclis de prestigi turístic reconegut, juntament amb Llofriu, de caràcter més rural. Per protegir-se de les incursions marítimes, la població es va establir a l'interior els segles V i VI, sent aquest l'origen del municipi.

La seva economia canvia radicalment en el segle XIX al convertir-se en una ciutat industrial, principalment surera. En aquesta època es construeixen edificis emblemàtics com Can Mario. Després de la guerra, el turisme es va convertir en el seu principal motor econòmic.

Elements d'interès:

- Espai d'Interès Natural Massís de Les Gavarres
- Espai d'Interès Natural Muntanyes de Begur
- Museu del Suro
- Rutes de mar i muntanya, platges i cales

Més informació:

Oficina de Turisme de Palafrugell
Av. Generalitat 33
T. 972 300 228
www.visitpalafrugell.cat
www.palafrugell.cat
turisme@palafrugell.cat

Esilda. Foto: José Vicente Salvador Daròs

Comunitat Valenciana Esilda

Esilda està situat a la província de Castelló, en ple Parc Natural de la Serra d'Espadà.

Arrel de l'ocupació àrab, Esilda viu el seu apogeu: importants millores agrícoles, ampliació de les muralles i el castell, etc. A partir del final de les institucions musulmanes, la població es dedica als cultius tradicionals i la producció d'oli d'oliva, però a principis del segle XX, s'abandona l'activitat agrària i disminueix la població.

El 1950 s'inicia una nova època de prosperitat, amb una economia basada en el suro i que s'orienta, cada cop més, al turisme.

Elements d'interès:

- Centre de Visitants
- Parc Natural de la Serra d'Espadà
- Rutes, senders i fonts

Més informació:

Oficina de Turisme d'Esilda
Plaça de l'Ajuntament 1
T. 964 628 000
www.esilda.es
esilda_sec@gva.es

Sierra de San Pedro. Foto: Mancomunidad Sierra de San Pedro

Extremadura Mancomunidad Sierra de San Pedro

La Mancomunidad Sierra de San Pedro inclou els municipis de Valencia de Alcántara, Membrió, Salorino, Santiago de Alcántara, Cedillo, Herrerueta, Herrera de Alcántara, Carbajo y San Vicente de Alcántara. Es situa a l'oest de la franja central d'Extremadura, entre Portugal i les províncies de Càceres i Badajoz.

La devesa és amb rotunditat l'hàbitat més present, un paisatge transformat per l'home durant mil·lennis. En ell existeix una gran riquesa faunística, allotjant espècies en greu perill d'extinció, com l'àguila imperial ibèrica, el voltor negre, el linx ibèric, el gat muntès, el llop ibèric, l'àguila daurada, la marcenca i els milans.

Elements d'interès:

- Aules de Natura, Centres d'Interpretació i Museus
- Parc Natural Tajo Internacional
- Zona d'Interès Regional Sierra de San Pedro

Més informació:

Mancomunidad Sierra de San Pedro
C. Pizarro 16, Valencia de Alcántara
T. 927 668 147
www.mancomunidadsierrasanpedro.com
info@mancomunidadsierrasanpedro.com

Corpus Christi, San Vicente de Alcántara. Foto: Ajuntament de San Vicente de Alcántara

Extremadura San Vicente de Alcántara

San Vicente està situat al nord-oest de la província de Badajoz. El seu paisatge es caracteritza per les deveses i la Sierra de San Pedro, que aporta al municipi uns excepcionals recursos cinegètics.

La comarca forma part d'un important foc megalític, com dona testimoni l'abundància de dòlmens i menhirs. Al segle XII es van dur a terme diverses repoblacions i es va construir el castell de Piedrabuena, una fortalesa senyorial inclosa a la ruta dels castells d'Extremadura.

És considerada la ciutat del suro, on existeix la major concentració d'indústries transformadores del material. Cal destacar que part de la seva cultura i festes giren al voltant del suro, com el Corpus Christi.

Elements d'interès:

- Aules, Centre d'Interpretació de la Natura
- Museo del Corcho
- Sierra de San Pedro

Més informació:

Punt d'Informació Turística
Plaça Joaquín Salgado s/n
T. 924 410 945 / 924 410 050
www.turismociudaddelcorcho.es
www.sanvicentedealcantara.es

Alcalá de los Gazules. Foto: Mabel Carrión

Los Barrios. Foto: Ajuntament de Los Barrios

Sestrica. Foto: Lluís Català

La Concordia, Agullana. Foto: Lluís Català

Santa Coloma de Farners. Foto: Josep Solà

Parc de Sant Salvador, Santa Coloma de Farners. Foto: Josep Solà

Església de Sant Celoni. Foto: Ajuntament de Sant Celoni

Pont de ferro, Tordera. Foto: Ajuntament de Tordera

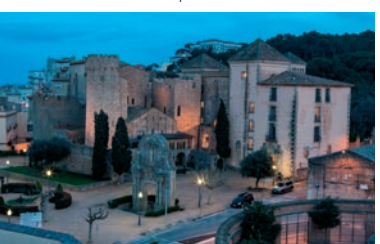
Conjoint monumental del Monestir, Sant Feliu de Guíxols. Foto: Jordi Gallego, MHSFG

Alcalá de los Gazules. Foto: Mabel Carrión

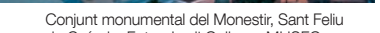
Los Barrios. Foto: Ajuntament de Los Barrios

Sestrica. Foto: Lluís Català

La Concordia, Agullana. Foto: Lluís Català

Santa Coloma de Farners. Foto: Josep Solà

Parc de Sant Salvador, Santa Coloma de Farners. Foto: Josep Solà

Església de Sant Celoni. Foto: Ajuntament de Sant Celoni

Pont de ferro, Tordera. Foto: Ajuntament de Tordera

Conjoint monumental del Monestir, Sant Feliu de Guíxols. Foto: Jordi Gallego, MHSFG

Foto portada: Mabel Carrión, Parc Natural de Los Alcornocales